

PREIĻU NOVADA PAŠVALDĪBAS

RĪCĪBAS PROGRAMMA

**“PRIEKŠLAICĪGAS MĀCĪBU PĀRTRAUKŠANAS PREVENCIJAS SISTĒMA UN IEVIEŠANAS
PLĀNS 2024.-2028.GADAM”**

PAMATOJUMS	3
1. KONTEKSTS.....	3
2. ESOŠĀ SITUĀCIJA PAŠVALDĪBĀ.....	5
3. PMP PREVENCIJAS SISTĒMA	12
3.1. STARPINSTITŪCIJU SADARBĪBAS MODELIS	12
3.2. STRATĒĢISKIE MĒRĶI	14
4. PMP PREVENCIJAS SISTĒMAS IEVIEŠANAS PLĀNS PAŠVALDĪBĀ	16
5. PMP PREVENCIJAS SISTĒMAS UN AKTIVITĀŠU ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA	22

PAMATOJUMS

Rīcības programmas “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns” izstrādes **mērķis** ir pilnveidot pašvaldības līmeņa priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas (turpmāk – PMP) prevencijas sistēmu, kas veicinātu izglītojamo izglītības snieguma uzlabošanu un ilgtspējīgu izaugsmi.

1. KONTEKSTS

PMP nopietni ierobežo izglītojamo izaugsmi un panākumu gūšanu profesionālajā jomā, kā arī padziļina vai turpina padziļināt nabadzību un sociālo izolētību.¹ Tādējādi tie rada gan sociālas problēmas, gan palielina sociālās atstumtības risku. PMP mazināšana un jauniešu izglītības sasniegumu uzlabošana ir vērsta uz ilgtspējīgu izaugsmi un atbilst gan “gudras izaugsmes” mērķim, paaugstinot prasmju līmeni, gan “integrējošas izaugsmes” mērķim, mazinot vienu no galvenajiem bezdarba un nabadzības riska faktoriem.²

PMP problemātiku pašvaldībās veido gan izglītības kvalitāte, gan ģimeņu sociāli ekonomiskais stāvoklis, gan jauniešu un viņu vecāku vērtīborientācija un sadarbības kvalitāte starp izglītības iestādēm, pašvaldībām un valsts institūcijām, kā arī pašvaldības iespējas nodrošināt jauniešiem pieeju neformālās izglītības veidiem.

Pašvaldībai ir jānodrošina, lai tās dibinātajās un teritorijā izvietotajās izglītības iestādēs tiktu īstenots kvalitatīvs izglītības process un tās teritorijā deklarētie obligātās izglītības vecumposma izglītojamie iegūtu kvalitatīvu izglītību, kā arī jānodrošina iespēja jauniešiem iegūt vidējo izglītību. PMP gadījumu skaita samazināšanas pasākumu koordinētas sistēmas izveide ir viens no galvenajiem pašvaldības uzdevumiem, nodrošinot citu institūciju, sociālo partneru, iestāžu, darba devēju, nevalstisko organizāciju, t. sk. reģionāla un nacionāla līmeņa jaunatnes organizāciju un biedrību vai nodibinājumu, kas veic darbu ar jaunatni, iesaistīšanu sistēmas darbībā.

Mācību pārtraukšana visbiežāk nav spontāns lēmums, bet gan ilgstošs process, kura pazīmes var identificēt jau krietni savlaicīgi (1–3 gadus pirms mācību pārtraukšanas). Pētījumos “paredzamā” priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas iespējamība tiek skaidrota, pierādot, ka PMP risku var paredzēt 70%–82% gadījumu (Kemper, Vorhoff, Wigger, 2020; Rovira, Puertas, Igual, 2017).^{3,4} Tādēļ rūpīga resursu izvērtēšana un atbalsta sniegšana, var dot būtisku ieguldījumu bērnu tiesību uz izglītību īstenošanā.

¹ APA (2015). *The top 20 teaching and learning principles*. Vol. 46, No 8. Iegūts no: <https://www.apa.org/ed/schools/teaching-learning/top-twenty-principles.pdf>

² http://pumpurs.lv/sites/default/files/2023-01/VADLINIJAS_2023.pdf

³ Kemper, L., G. Vorhoff, and B. U. Wigger. 2020. *Predicting Student Dropout: A Machine Learning Approach*. *European Journal of Higher Education* 10 (1):28–47.

⁴ Rovira, S., E. Puertas, and L. Igual. 2017. *Data-Driven System to Predict Academic Grades and Dropout*. *PLoS ONE* 12 (2):1–21

PMP prevencijas sistēma – pasākumu un procesu kopums, kas vērsts uz PMP risku mazināšanas atbalsta plānošanu un sistemātisku nodrošināšanu ar mērķi veicināt izglītības sistēmas kvalitātes pilnveidi, mazināt atstumtības risku un veicināt ikviena izglītojamā ilgtspējīgas izaugsmes iespējas.

PMP prevencijas sistēmas galvenās komponentes:

- starpinstitucionālās sadarbības modelī definēti stratēģiskie uzstādījumi PMP novēršanā, izrietoši no esošās situācijas izvērtējuma;
- PMP risku identificēšana un izvērtēšana;
- PMP prevencijas aktivitātes;
- īstenošanas uzraudzība un regulāra datu monitorēšana.

Nozīmīgs projekts, kas ir stiprinājis sadarbību starp pašvaldību, izglītības iestādēm, pedagogiem, atbalsta personālu un izglītojamo ģimenēm un ir palīdzējis identificēt izglītojamos ar PMP riskiem un sniegt viņiem individuālu atbalstu, ir “Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.3.4.0/16/I/001 “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” (turpmāk – projekts “Pumpurs”) . Projektā sākot no 2018.gada septembra līdz 2023.gada jūnijam bija iesaistījušās 15 Preiļu novada (līdz 2021.gada 1.jūlijam Aglonas novada, Riebiņu novada Vārkavas novada un Preiļu novada) vispārējās izglītības iestādes. Projektu koordinēja Preiļu novada Izglītības pārvalde (turpmāk – IP) .Atbalstu saņēmušo īpatsvars mērķa grupā :

Rādītājs	Mācību gads				
	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Mērķa grupas izglītojamo skaits pašvaldībā	1076	1047	1025	1563	1563
IAP skaits	268	327	330	171	41
Unikālu atbalsta saņēmēju skaits	164	198	205	119	41
Atbalsta saņēmēju īpatsvars mērķa grupā	15%	19%	20%	8%	3%

2. ESOŠĀ SITUĀCIJA PAŠVALDĪBĀ

KATEGORIJA	APRAKSTS
PMP izglītojamie	<p>riska</p> <p>Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riski klasificēti četrās grupās:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. faktori, kas saistīti ar skolas vidi un mācību darbu; 2. faktori, kas saistīti ar izglītojamā veselību un sociālo vidi; 3. faktori, kas saistīti ar ekonomisko situāciju izglītojamā ģimenē; 4. faktori, kas saistīti ar izglītojamā ģimeni . <p>Preiļu novada pašvaldībā mācības tiek īstenotas 4 vispārējās vidējās izglītības iestādēs –Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijā, Aglonas vidusskolā, Preiļu 2.vidusskolā un Riebiņu vidusskolā, četrās pamatskolās – Galēnu pamatskolā, Vārkavas pamatskolā, Pelēču pamatskolā un Preiļu 1. pamatskolā , Preiļu novada Salas sākumskolā, 3 pirmsskolas izglītības iestādēs “Pasaciņa”,” Sprīdītis” un Aglonas PII. Preiļu novada darbojas divas privātās izglītības iestādes Preiļu Brīvā skola un Aglonas katoļu ģimnāzija.</p> <p>2023./2024. mācību gadā Preiļu novada pašvaldības vispārējās izglītības iestādēs ir reģistrēti 2060 izglītojamie. No tiem pirmsskolā ir 625 bērni (bērnu skaits līdz 5 gadu vecumam ir 368, bērnu skaits vecumā 5 gadi un vairāk 257). 1. – 6. klašu posmā mācās 812 skolēni, 7. – 9. klasēs 426 skolēns, 10.- 12. klasēs 197 izglītojamie.</p> <p>2023./2024.m.g. Speciālās izglītības programmas izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem(01015611) un (21015611) novadā apgūst 41 izglītojamais.</p> <p>Speciālās pamatizglītības programmu izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem (01015811) un (21015811) novadā apgūst 19 izglītojamie.</p> <p>2023./2024.m.g. Speciālās izglītības programma izglītojamajiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem (21015911) novadā apgūst 4 izglītojamie.</p>

KATEGORIJA

APRAKSTS

Izglītības iestāžu informācija par PMP riska izglītojamajiem:

Izglītības iestāde	Izglītojamo skaits iestādē Uz 01.09. 2022.	Otrgadnieki (skaits)	Papildu mācību pasākumi vasarā (skaits)	Kavētāji –vairāk par 20 stundām semestrī (skaits)	Pārtraukuši mācības pamatskolas / vidusskolas posmā (skaits, iemesli))	Atbrīvoti no Valsts pārbaudes darbiem (skaits)	Nav ieguvuši apliecības/ atestātus (skaits)
Aglonas vidusskola	170	5(visi skolēni iestājušies no citām izglītības iestādēm)	1	0	Pamatskolā 5(izglītības iestādes maiņa) Vidusskolas posmā 3,(2 izglītības iestādes maiņa, 1 atskaitīts par nesekmību un neattaisnotiem kavējumiem)	6	0
Galēnu pamatskola	80	0	1	2	0	1	3
J.Egliša Preiļu Valsts ģimnāzija	166	0	0	0	0	0	0
Pelēču pamatskola	47	0	7	5	0	0	0
Preiļu 1.pamatskola	512	5 (tai skaitā viens 9. kl. sk.)	22	12	0	4	1
Preiļu 2.vidusskola	191	1	10	7	Pamatskolas posmā: 13 11 – sakarā ar pāriešanu mācīties uz citu izglītības iestādi; 1 – miršanas apliecība; 1 – aizbrauca uz ārzemēm. Vidusskolas posmā: 5 – sakarā ar pāriešanu mācīties uz citu izglītības iestādi;	2	6 (12.kl. skolēni – t.sk. 2 klātienēs un 4 neklāt.) – nesekmības dēļ

KATEGORIJA	APRAKSTS							
						1 nekl. – ģimenes apstākļu dēļ; 6 (t.sk. 5 nekl.) – nesekmības dēļ		
	Preiļu novada Salas sākumskola	21	0	0	6	0	0	0
	Riebiņu vidusskola	152	0	10	0	9 (7 – dzīvesvietas maiņa, 2 – pārcelšanās uz ārzemēm)	1	2
	Vārkavas pamatskola	93	0	0	0	0	0	1
	<p>No izglītības iestāžu informācijas var secināt, ka izglītojamo skaits, kuriem ir noteikti papildus mācību pasākumi vasarā ir būtiski pieaudzis pārtraucot projektā "Pumpurs" sniegto konsultatīvo atbalstu. Kavētāju skaits ir noteikts ņemot vērā izglītības iestāžu sniegto informāciju, jo ir tendence, kad izglītības iestādes VIIS datu bāzē informāciju sniedz neprecīzi. Būtisks riska faktors ir izglītojamie, kuri nesaņem izglītības dokumentus par pamatskolas un vidusskolas pabeigšanu. Pastāv liela varbūtība, ka izglītības dokumentus nesaņēmušie izglītojamie mācības neturpinās.</p> <p>Pēc sarunām ar skolu sociālajiem pedagogiem var secināt, ka ir bērni, kuri piedzīvo fizisku vai emocionālu vardarbību dažādu iemeslu dēļ (ģimenes sociāli ekonomiskie apstākļi, grūtības mācības, nespēja iejusties klases kolektīvā u.c.) pakļauti paaugstinātam PMP riskam.</p> <p>Galvenie PMP riskam pakļauto mērķa grupas izglītojamo riski: grūtības mācību satura apguvē, iekavēta mācību satura apguve iepriekšējā izglītības posmā, konflikti ar klases un skolas biedriem, otrgadniecība, kavējumi, valsts pārbaudes darbu nenokārtošana, problemātiska izglītības iestādes un ģimenes sadarbība, sociāli ekonomiskā vide ģimenē.</p>							
PMP preventīvo un intervences pasākumu īstenošanā	<p>Preiļu novadā ir izveidota pašvaldības Starpinstitucionālās sadarbības komisija (Starpinstitucionālais sadarbības modelis sociālajam riskam pakļauto bērnu/jauniešu atbalstam – Sadarbības vienība, (turpmāk – Sadarbības komisija). Starpinstitūciju sadarbībā ir iesaistītas vairākas dažādu līmeņu savstarpēji saistītas institūcijas. Izglītības pārvalde, bāriņtiesa, Labklājības pārvalde, Valsts Probācijas dienests, Valsts policija, kā arī komisijas darbā piedalās izglītības iestāžu vadība, atbalsta personāls, izglītības iestāžu pedagogi. Sadarbības komisija risina arī PMP jautājumus :</p> <ul style="list-style-type: none"> • PMP situācijas izpēte un prioritāšu noteikšana; 							

KATEGORIJA	APRAKSTS
iesaistītās institūcijas	<ul style="list-style-type: none"> • PMP aktivitāšu plānošana; • PMP aktivitāšu izvērtēšana; • Komunikācija PMP jautājumos; • Individuālu PMP riska gadījumu izskatīšana.
Pieejamie atbalsta pasākumi PMP riska grupas izglītojamiem	<p><u>Universālās prevencijas līmenī</u></p> <p>Preiļu novadā darbojas 3 profesionālās ievirzes izglītības iestādes - Preiļu Mūzikas un Mākslas skola īsteno 13 profesionālās ievirzes izglītības programmas, Aglonas bazilikas kora skola īsteno 1 profesionālās ievirzes programmu un Preiļu novada Bērnu un jaunatnes sporta skola īsteno 9 profesionālās ievirzes programmas sportā. Preiļos bērniem un jauniešiem ir iespēja darboties boksa klubā "13Th Round" un džudo sporta klubā "Jaunība LV".</p> <p>Pašvaldībā ir nodrošināts plašs interešu izglītības piedāvājumu klāsts. 2022./2023. mācību gadā Preiļu novada bērnu un jauniešu centrā darbojas 100 interešu izglītības grupas – deju, mūzikas, folkloras, teātra, vizuālās mākslas, radošo industriju, vides, tehniskās jaunrades un sporta jomā. Vienlaikus bērniem un jauniešiem ir iespēja piedalīties arī radošajos kolektīvos. Preiļu novada kultūras iestādēs, kā arī izmantot sporta infrastruktūru – sporta bāzes un treniņu zāles. Lietderīgi pavadīt brīvo laiku, apmeklējot izzinošas un izglītojošas lekcijas, seminārus un nodarbības, piedāvā Preiļu novada bibliotēka.</p> <p>Preiļu novadā darbojas Preiļu Jauniešu centrs "ČETRI", Riebiņu MJIC "Pakāpieni", Aglonas BJBLPC "Strops", Vārkavas biedrība "Jaunvide", Rušonas biedrība "Jaunie Spārni", Preiļu novada Jauniešu dome, Preiļu novada Jaunatnes jomas konsultatīvā padome. Jauniešiem ir iespēja saturīgi pavadīt brīvo laiku, iesaistīties brīvprātīgajā darbā, jauniešu domē, starptautiskajos projektos, piedalīties pasākumu organizēšanā, piedalīties nometnēs un iniciatīvu projektu konkursos. Jauniešu centri ir jauniešu atbalsta un iniciatīvu vieta, tos ik dienu apmeklē vidēji 10-30 jaunieši.</p> <p>Lai noskaidrotu skolēnu labbūtību, izglītotu, atbalstītu un veicinātu sabiedrisko aktivitāti, izglītības iestādes iesaistās projektos, programmās, izmanto dažādus rīkus (projekti "Sporto visa klase", "Atbalsts individuālo kompetenču attīstībai", programmas "Atbalsts pozitīvai uzvedībai", "Latvijas Skolas soma"), piedalās starptautiskos projektos, organizē nometnes un pasākumus.</p> <p><u>Mērktiecīgajā prevencijas līmenī</u></p> <p>Divās novada pirmsskolas izglītības iestādēs un gandrīz visās novada skolās tiek īstenotas speciālās izglītības programmas, visās izglītības iestādēs tiek nodrošinātas logopēda nodarbības, jauniešu centra darbinieki piedāvā nodarbības klašu kolektīviem par</p>

KATEGORIJA	APRAKSTS
	<p>jauniešiem aktuāliem un sensitīviem jautājumiem, novadā tika īstenoti ESF projekti Nr.8.3.4.0 “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” un Nr.8.3.2.2 “Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai”. Vecākiem izglītības iestādēs tiek piedāvātas nodarbības par bērnu un pusaudžu emocionālo audzināšanu.</p> <p><u>Pielāgotajā preventīcijas līmenī</u></p> <p>Tiek nodrošinātas pedagogu un psihologu konsultācijas, sniegta sociālā palīdzība ģimenēm, sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām, aprūpes pakalpojumi bērniem, kuriem ir izteikti funkcionēšanas ierobežojumi, ģimenes asistenta pakalpojumi, ESF projekta “Pumpurs” ietvaros tika izstrādāti individuālie atbalsta pasākumu plāni, sniegts ekonomiskais atbalsts, projekta ietvaros Preiļu novadā apgūtais finansējums laika periodā no 2017.- 2023.gadam sastādīja vairāk kā 500 tūkstoši EUR.</p>

Iesaistīto profesionāļu kapacitāte un profesionālā kompetence darbā ar PMP riska izglītojamiem

Izglītības iestāžu nodrošinājums ar atbalsta personālu 2023./2024.mācību gadā:

Izglītības iestāde	Izglītojamo skaits iestādē	Logopēds (likmes)	Psihologs (likmes)	Speciālais pedagogs (likmes)	Sociālais pedagogs (likmes)	Pedagoga palīgs (likmes)	Karjeras konsultants ((likmes)
Aglonas PII	54	0.25	0.2				
Aglonas vidusskola	233	0.617	0.7	0.3		0.2	
Galēnu pamatskola	89	0.4	0.3	0.13		0.3	0.025
J.Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzija	161		0.5			0.3	0.165
Pelēču pamatskola	60	0.3	0.3	0.3		0.333	0.075
Preiļu 1.pamatskola	542	1	1.333	0.6	1	2.766	0.2
Preiļu 2.vidusskola	154	0.343	0.4	0.4	0.5	0.453	0.118
Preiļu novada Salas sākumskola	31	0.1	0.068			0.586	0.025
PII Pasaciņa	381	1.413	1.06	1			
PII Sprīdītis	61		0.25				
Riebiņu vidusskola	137	0.1	0.5	0.2	0.4	0.267	0.141
Vārkavas pamatskola	157	0.475	0.77	0.05		0.6	0.05
Kopā		4.998	6.381	2.98	1.9	5.805	0.799

	<p>Nodrošinājums ar atbalsta personālu izglītības iestādēs tiek nodrošināts minimāli, pedagogu palīgi tiek nodrošināti ar projekta Nr.8.3.2.2 “Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai” atbalstu. Būtisks PMP riska mazināšanai ir sociālā pedagoga atbalsts, kas nav pieejams lielākajā daļā skolu.</p> <p>Tiek plānota un īstenota pedagogu un atbalsta personāla kompetences pilnveide darbam ar izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām un PMP riska grupas izglītojamiem, tiek izmantoti projektā “Pumpurs” izstrādātie metodiskie materiāli.</p>
<p>Sistēmas priekšrocības un izaicinājumi.</p>	<p>Esošās sistēmas priekšrocības - spēja operatīvi reaģēt uz radušos situāciju, sadarbība.</p> <p>Izaicinājumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • starpinstitucionālās sadarbības komisijas darbības formāts raksturojams vairāk kā konstatējošs - darbības mazāk centrētas uz prevenciju, vairāk uz problēmsituāciju risināšanu; • neskaidrība par datu plūsmu un to monitoringu - nepieciešams sistematizēti iegūt, monitorēt un apkopot datus starp iestādēm, nodrošinot agrīnu PMP riska faktoru novēršanu un identificējot jauniešu skaitu, kuri neapmeklē izglītības iestādi, ir mācīšanās un uzvedības problēmas; • attiecības starp vecākiem un izglītības iestādi nereti raksturojamas kā formālas, - nepieciešams stiprināt šo saiti, izglītojot vecākus par bērnu psiholoģiju un audzināšanu, prevencijas nozīmi; • valstiskā līmenī nav nenodrošināts pietiekams speciālistu daudzumu reģionos, atbalsta personāla trūkums Preiļu novada izglītības iestādēs būtiski samazina PMP riska jauniešu agrīnu identificēšanu, tā kļūstot par izaicinājumu novada mēroga PMP risku mazinošajās aktivitātēs.

3. PMP PREVENCIJAS SISTĒMA

Šajā nodaļā tiek sniegts pašvaldības prevencijas sistēmas apraksts, raksturojot gan iesaistītās puses, gan procesus, gan prioritāros mērķus un sasniedzamos rezultātus.

3.1. Starpinstitūciju sadarbības modelis

Ar Preiļu novada domes 2021. gada 16.jūlija sēdes lēmumu (protokols Nr.15, 4.§) apstiprināts Preiļu novada pašvaldības Starpinstitucionālās sadarbības komisijas (Starpinstitucionālais sadarbības modelis sociālajam riskam pakļauto bērnu/jauniešu atbalstam – Sadarbības vienība) nolikums, kuras mērķis un uzdevumi ir

- Mazināt sociālo atstumtību pašvaldības teritorijā un analizēt stāvokli šajā jomā;
- sniegt priekšlikumus bērnu tiesību aizsardzības pilnveidošanai pašvaldībā;
- Sniegt priekšlikumus sociālās atstumtības mazināšanai un bērnu tiesību aizsardzības programmu izstrādei un īstenošanai pašvaldības administratīvajā teritorijā;
- Koordinēt starpinstitucionālo sadarbību sociālās atstumtības mazināšanā pašvaldības administratīvajā teritorijā;
- Analizēt problēmgadījumus un situācijas bērnu un ģimeņu lietās sociālās atstumtības mazināšanā pašvaldības administratīvajā teritorijā, pieņemot vienotu rīcības plānu mērķa sasniegšanai;
- Iesaistīt sabiedrību un koordinēt sabiedrisko organizāciju darbību bērnu tiesību aizsardzības jomā un sociālās atstumtības problēmu mazināšanai vai novēršanai.

Komisijas darbu raksturo operativitāte - tā tiek sasaukta pēc vadītāja vai komisijas locekļu ierosinājuma, bet ne retāk kā vienu reizi mēnesī, problēmjautājumu risināšanai —nekavējoties.

Sadarbības komisijas sastāvā ietilpst:

- Izglītības pārvaldes pārstāvis;
- Bērnu tiesību speciālists;
- Labklājības pārvaldes pārstāvis;
- Valsts Probācijas dienesta pārstāvis (deleģējums);
- Valsts policijas pārstāvis (deleģējums);
- Bāriņtiesas pārstāvis;
- Citi pašvaldības darbinieki, kurus pašvaldība uzskata par nepieciešamu iesaistīt sociālās atstumtības mazināšanas pasākumos;

Novada lielums un iedzīvotāju daudzums ļauj savlaicīgi monitorēt PMP riskus, tādējādi īstenojot agrīnu to prevenciju un operatīvā līmenī attīstot sadarbību starp labklājības pārvaldi, izglītības pārvaldi, izglītības iestādēm un citām institūcijām. Vienlaikus starpinstitūciju sadarbības modeli raksturo sašķeltība datu apkopošanas un monitorēšanas ziņā, kā arī problēmgadījumu iekavēta virzīšana izskatīšanai sadarbības komisijā, tādējādi radot neprecīzu novada PMP risku ainu.

3.2. Stratēģiskie mērķi

Nr.p.k.	Mērķis	Sasniedzamais rezultāts
Universālā prevencija		
1.	Efektīva starpinstitūciju sadarbības sistēma PMP prevencijas darbam	<ul style="list-style-type: none"> • Pašvaldībā darbojas efektīvs starpinstitūciju sadarbības modelis PMP prevencijas un intervences plānošanai, īstenošanai un uzraudzībai. • Ir ieviesta datu apmaiņas sistēma starp dažādām institūcijām. • Pašvaldībā ir pilnveidota rīcības programma atbalsta nodrošināšanai izglītojamajiem, kas paredz iesaistīto pušu rīcības un sadarbības stratēģiskajā (starpinstitūciju) un operatīvajā (starpprofesionāļu) līmenī.
2.	Vecāku kompetences stiprināšana audzināšanas jautājumos.	<ul style="list-style-type: none"> • Uzlabojusies vecāku kompetence audzināšanas jautājumos. • Palielinājusies vecāku iesaiste izglītības procesos. • Uz savstarpēju sapratni veidotas bērnu un vecāku attiecības.
3.	Droša, pieejama un atbalstoša mācību vide	<ul style="list-style-type: none"> • Izglītības iestādēs ir veicināta agrīna PMP risku pamanīšana un novēršana. • Uzlabota izglītojamo un pedagogu labbūtība. • Tiek nodrošināta dažādu izglītības programmu pieejamība pēc iespējas tuvāk izglītojamā dzīves vietai (pirmskolā un sākumskolā) • Nodrošināts savlaicīgs un mērķtiecīgs profesionālu atbalsts.
4.	Jauniešu kopienas stiprināšana.	<ul style="list-style-type: none"> • Pieaudzis izglītojamo skaits, kuri iesaistīti ārpuskolas aktivitātēs. • Palielinājusies aktivitāšu pieejamība pašvaldībā, īpaši pagastos.
5.	Sabiedrības izglītošana PMP jomā.	<ul style="list-style-type: none"> • Uzlabojies pašvaldības iedzīvotāju vērtējums par PMP atbalsta pakalpojumu nepieciešamību un pieejamību.

Mērķtiecīgā prevencija		
6.	Pedagogu, atbalsta personāla profesionālo kompetenču paaugstināšana darbā ar PMP.	<ul style="list-style-type: none"> • Pieaudzis pedagogu skaits, kuri izjūt atbalstu no vadības un kolēģiem darbā ar PMP riska izglītojamiem. • Uzlabojusies PMP riska jauniešu identificēšanas prakse. • Pieaugusi pedagogu pašefektivitātes izjūta darbā ar PMP riska grupas izglītojamajiem. • Uzlabojusies vecāku iesaistes koordinācija.
7.	Vienaudžu savstarpējo attiecību uzlabošana un izaugsmi veicinošas aktivitātes izglītības iestādēs.	<ul style="list-style-type: none"> • Mazinājies emocionālajai un fiziskajai vardarbībai pakļauto izglītojamo skaits. • Pieaudzis izglītojamo, kuri piedzīvo izdošanos mācību procesā, skaits. • Pieaudzis izglītojamo, kuri jūtas piederīgi izglītības iestādei, skaits. • Pieaugusi interese par pozitīvām nākotnes perspektīvām un karjeru.
Pielāgotā prevencija		
8.	Atbalsta pakalpojumu pieejamības nodrošināšana.	<ul style="list-style-type: none"> • Pieaugusi atbalsta pakalpojumu pieejamība. • Samazinājies izglītojamo īpatsvars, kuri pārtraukuši mācības. • Uzlabojies izglītojamo mācību sniegums/samazinājies izglītojamo, kuri nesaņem apliecību, atestātu, skaits. • Uzlabojusies izglītojamo attieksme pret mācībām, pieaugusi izglītības vērtība.
9.	Atbalsts pedagogiem un izglītības iestādes vadībai PMP problēmgadījumos.	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogi un izglītības iestāžu vadība nepieciešamības gadījumā saņem speciālistu atbalstu. • Uzlabojusies starpinstitūciju koordinācija atbalsta nodrošināšanā.
10.	Sociālais atbalsts izglītojamajiem un ģimenēm krīzes situāciju pārvarēšanai.	<ul style="list-style-type: none"> • Ir samazināts PMP sociālekonomiskais risks izglītojamajiem. • Ir nodrošināts speciālistu atbalsts un sniegta palīdzība ģimenēm krīzes situācijās.

4. PMP PREVENCIJAS SISTĒMAS IEVIEŠANAS PLĀNS PAŠVALDĪBĀ

Prevencijas aktivitāte	Sasaiste ar citiem dokumentiem	Sasniedzamais rezultāts	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās institūcijas	Īstenošanas periods					Finansējuma avots
					2024	2025	2026	2027	2028	
1	2	3	4	5	6					7
UNIVERSĀLĀ PREVENCIJA										
1.mērķis: Efektīva starpinstitūciju sadarbības sistēma PMP preventijas darbam										
1.1.Vienotas, secīgas rīcības programmas izstrāde izglītojamo (PMP riska) atbalsta pasākumu nodrošināšanai stratēģiskajā un operatīvajā līmenī		Ir izveidots un ieviests PMP preventijā iesaistīto institūciju sadarbības modelis. Ieviesta un darbojas datu apmaiņas sistēma. Iesaistīto institūciju atbildība un pienākumi ir precīzi definēti, tiek nodrošināta to darbības nepārtrauktība.	IP	Izglītības iestādes, citas organizācijas un iestādes.	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
2.mērķis: Vecāku kompetences stiprināšana audzināšanas jautājumos										

2.1. Vecāku un izglītības iestādes sadarbības stiprināšana.		Efektīvāka sadarbība “skolēns-skolotājs- skolas vadība-vecāki/ģimene” ikdienas konfliktsituāciju risināšanai. Regulāras sociālo pedagogu, psihologu klases audzinātāju individuālas pārrunas un konsultācijas izglītojamo vecākiem. Informācijas kanālu paplašināšana sadarbības stiprināšanai- e-klase, WhatsApp grupas u.c.	Izglītības iestādes	IP	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
2.2. Izglītojoši pasākumi vecākiem par dažādām tēmām (bērnu vecumposmu izpratnei un audzināšanas prasmju pilnveidošanai).		Katrā vispārīzglītojošā izglītības iestādē izveidota „ Vecāku skola”. Regulāri organizētas izglītojošas nodarbības.	Izglītības iestādes	IP, citas organizācijas un iestādes.	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
3.mērķis: Droša, pieejama un atbalstoša mācību vide										
3.1. Palielināt atbalsta speciālistu pieejamību izglītības iestādēs izglītojamo atbalsta pasākumu un iekļaujošas izglītības īstenošanai.		Izglītības iestādēs, tajā skaitā arī pirmsskolā, ir pieejami atbalsta speciālisti kvalitatīva izglītības procesa nodrošināšanai: logopēdi, speciālie pedagogi, pedagogu palīgi, psihologi.	Izglītības iestādes	IP	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
3.2. Pasākumi sociāli emocionālo prasmju pilnveidei, emocionālās labbūtības stiprināšana, mobinga mazināšanai u.tml.		Vismaz vienu reizi gadā katrā izglītības iestādē tiek īstenoti pasākumi emocionālās labbūtības veicināšanai, mobinga mazināšanai, kas aptver visus izglītojamus.	Izglītības iestādes	IP, citas organizācijas un iestādes.	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti

3.3. Pasākumi, kas veicina izglītības pieejamību.		Izglītības iestādēs tiek īstenotas izglītības programmas, ņemot vērā pieprasījumu. Pirmskolas un sākumskolas programmas tiek īstenotas pēc iespējas tuvāk izglītojamo dzīvesvietai.	Izglītības iestādes	IP, Labklājības pārvalde (turpmāk-LP)	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
4. mērķis: Jauniešu kopienas stiprināšana.										
4.1. Darba ar jaunatni stiprināšana un neformālās izglītības pasākumu jauniešiem nodrošināšana.		Jauniešu brīvprātīgā darba attīstīšana, neformālās izglītības pasākumi.	Jauniešu biedrības un organizācijas	Izglītības iestādes	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
4.2. Atbalsts saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējām.		Preiļu novada bērniem un jauniešiem katru vasaru pieejami vismaz 8 dažādi vasaras nometņu, dažādu meistarklašu piedāvājumi. Katru gadu noorganizētas pamata dzīvesprasmju nometnes, darbnīcas vai lekcijas.	Jauniešu biedrības un organizācijas	Izglītības iestādes	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
5. mērķis: Sabiedrības izglītošana PMP jomā.										
5.1. Informācija pašvaldības mājaslapā par PMP aktivitātēm novadā.		Sabiedrība ir informēta par PMP norisēm.	IP, Sabiedrības iesaistes un mārketinga daļa	LP/Bāriņtiesa, pašvaldības policija, izglītības iestādes	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
5.2. Sociālā kampaņa "Ieskaties, pamani, ieklausies, atbalsti".		Uzlabojies pašvaldības iedzīvotāju izpratne par PMP atbalsta pakalpojumu nepieciešamību un pieejamību. Mazinās vienaldzība, palielinās vēlme iesaistīties problēmu risināšanā.	Izglītības iestādes	IP, Sabiedrības iesaistes un mārketinga daļa LP/Bāriņtiesa, pašvaldības	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti

				polīcija, izglītības iestādes						
MĒRĶTIECĪGĀ PREVENCIJA										
6. mērķis: Pedagogu, atbalsta personāla profesionālo kompetenču paaugstināšana darbā ar PMP.										
6.1. Apmācības un praktiski treniņi pedagogiem un atbalsta personālam par PMP prevencijas tematiku.		Pedagogu profesionālā pilnveide par PMP risku pamanīšanu un mazināšanu, agrīnas diagnostikas metodēm, atbalsta pasākumiem, sadarbību ar vecākiem.	IP	Izglītības iestādes	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
6.2. Atbalsta pasākumi pedagogiem, kas strādā ar PMP riska izglītojamajiem.		Supervīzijas (1 reizi gadā), pieredzes apmaiņas pasākumi pašvaldības un starpnovadu līmenī (1 reizi semestrī) u.c.	IP	Izglītības iestādes	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
7. mērķis: Vienaudzju savstarpējo attiecību uzlabošana un izaugsmi veicinošas aktivitātes izglītības iestādēs.										
7.1. Izglītības iestādes mērķtiecīgi iesaistījušās programmā ar mērķi pāridarījumu izplatības mazināšana skolu vidē (KiVa, Neklusē u.c.)		Ir nodrošināts atbalsts bērniem, kuri cietuši no pāridarījumiem vai aizskāruši citus. Samazinājusies pāridarījumu izplatība.	Izglītības iestādes	Sadarbības partneri	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
7.2. Karjeras izglītības pasākumi un aktivitātes.		Regulāri karjeras pasākumi katrā izglītības iestādē (Karjeras nedēļas, ēnu dienas, mācību ekskursijas u.c) Karjeras jautājumu integrēšana mācību procesā	Izglītības iestādes	IP						Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
7.3. Aptaujas par izglītojamo labsajūtu izglītības iestādē.		Pieaudzis izglītojamo skaits, kuri jūtas piederīgi izglītības iestādei.	Izglītības iestādes	IP	x	x	x	x	x	Esošais finansējums.

											Citi finansējuma avoti
PIELĀGOTĀ PREVENCIJA											
8. Mērķis: Atbalsta pakalpojumu pieejamības nodrošināšana.											
8.1. Kompleksu individuālo atbalsta plānu izstrāde PMP riska gadījumos.		PMP gadījumā izglītojamajam tiek sastādīts individuāls atbalsta plāns, izglītības iestādes ir iesaistītas to īstenošanā.	Izglītības iestādes	LP, bāriņtiesa, Izglītības iestādes, IP	x	x	x	x	x		Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
8.2. Individuālas atbalsta speciālistu konsultācijas.		Izglītojamajam PMP gadījumā ir pieejamas atbalsta speciālistu, pedagoga, jaunatnes darbinieka vai citas "uzticības personas" konsultācijas.	Izglītības iestādes	LP, Jauniešu biedrības un organizācijas	x	x	x	x	x		Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
8.3. Individuālas konsultācijas mācību priekšmetu apgūvē.		Izglītojamajam PMP gadījumā ir pieejamas individuālas konsultācijas mācību priekšmetos, kā rezultātā uzlabojas mācību sasniegumi un tiek veicināta izglītojamā motivācija turpināt mācības.	Izglītības iestādes	IP	x	x	x	x	x		Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
9. Mērķis: Atbalsts pedagogiem un izglītības iestādes vadībai PMP problēmgadījumos.											
9.1. Iespēja saņemt profesionālu atbalstu PMP gadījumu risināšanā.		Izglītības iestādes vadībai, atbalsta komandai un pedagogiem ir iespēja saņemt konsultācijas un atbalstu (supervīzijas, pašvaldības speciālisti, sadarbības komisija).	Izglītības iestādes	Supervizori, pašvaldības speciālisti, sadarbības komisija	x	x	x	x	x		Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
10. Mērķis: Sociālais atbalsts izglītojamiem un ģimenēm krīzes situāciju pārvarēšanai.											

10.1.Psihologa, psihoterapijas konsultācijas ģimenēm.		Ģimenēm krīzes situācijās ir pieejamas psihologa/psihoterapeita konsultācijas. Vecāki apmeklē atbalsta personāla konsultācijas.	LP	Bāriņtiesa, psihologi	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti
10.2.Palīdzības sniegšana ģimenēm, kurām ir ierobežotas finansiālās iespējas izglītojamo pamatvajadzību nodrošināšanai		Ir izvērtēta materiālās palīdzības sniegšanas nepieciešamība, lai mazinātu PMP riskus un vajadzības gadījumā sniegtu individuālu palīdzību pamatvajadzību nodrošināšanai.	LP	LP, Bāriņtiesa	x	x	x	x	x	Esošais finansējums. Citi finansējuma avoti

5. PMP prevencijas sistēmas un aktivitāšu īstenošanas uzraudzība

Rīcības programmas “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns” ieviešanas un uzraudzības sistēmas pamatuzdevums ir nodrošināt savlaicīgu un rezultatīvu sistēmas īstenošanu, PMP prevencijas aktivitāšu ieviešanu un analīzi. Uzraudzības pamatā ir regulārs izvērtējums par to, vai un kā tiek īstenotas rīcības programmā noteiktās aktivitātes.

Lai veidotu vienotu, savstarpēji saskaņotu PMP novēršanas plānošanas un uzraudzības sistēmu pašvaldībā, tajā iekļauto mērķu un rādītāju noteikšanai nepieciešama datu uzkrāšana gan izglītības iestāžu, gan pašvaldības līmenī.

Par sistēmas vispārēju ieviešanu un resursu piešķiršanu rīcības programmā noteikto darbību īstenošanai atbildīga ir Preiļu novada pašvaldība. Par sistēmas ieviešanas koordinēšanu un uzraudzību atbildīga ir apstiprinātās rīcības programmas “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēmas un ieviešanas plāns” 2024.-2028.gadam izstrādes darba grupa (turpmāk – darba grupa).

Par sistēmas īstenošanu atbildīgās puses ir noteiktas rīcības programmā. Sistēmas ieviešanas uzraudzības pamatā ir regulārs izvērtējums par to, vai un kā tiek īstenotas rīcības programmā noteiktās aktivitātes. Preiļu novada Izglītības pārvaldes uzdevums ir regulāri iegūt un apkopot informāciju no izglītības iestādēm un citām iesaistītajām pusēm un sadarbības partneriem, tādējādi organizējot izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas ieviešanu. Uzraudzības un monitoringa pasākumi ietver arī regulāru izglītojamo, vecāku un pedagogu viedokļa izziņošanu; arī šie dati var tikt izmantoti sistēmas ieviešanas uzraudzībai.

Darba grupa rīko ikgadējas sanāksmes vismaz divas reizes gadā, lai pārrunātu sistēmas ieviešanas procesu, aktualitātes un radušos problēmjautājumus:

1) Darba grupa sagatavo ikgadēju pārskatu par sistēmas ieviešanu, kas tiek strukturēts atbilstoši izvirzītajiem mērķiem, plānotajām aktivitātēm, un, ja nepieciešams, tas kalpo par pamatu rīcības programmas aktualizācijai. Rīcības programmas aktualizēšana ietver informācijas apkopošanu par izpildītajiem uzdevumiem un/vai to izpildes statusu. Aktualizētajā rīcības programmas redakcijā ir jāiekļauj plānotās izmaiņas – jaunie pasākumi un izmaiņas plānotajās darbībās. Ikgadējo sistēmas ieviešanas un uzraudzības pārskatu un, ja attiecināms, aktualizētu rīcības programmu, darba grupa izstrādā pirms katra mācību gada sākuma, informē attiecīgās pašvaldības institūcijas un ievieto pašvaldības oficiālajā interneta vietnē.

2) Ņemot vērā rīcības programmas aktivitātes, uzdevumus un mērķus, darba grupa rīko ikgadēju sanāksmi oktobra mēnesī, lai Preiļu novada pašvaldības Finanšu nodaļai, lai iesniegtu priekšlikumus par nākamā gada budžetu, paredzot tajā iekļaujamos PMP aktivitātes un pārrunājot investīciju iespējas. Sistēmas aktualizēšanu un, ja attiecināms, papildināšanu ieteicams veikt ne vēlāk kā 2026. gadā, nemainot izvirzītos stratēģiskos mērķus, bet pārskatot plānoto darbību aktualitāti, kā arī veicot izvirzīto rezultatīvo rādītāju starposma izvērtējumu.

PMP prevencijas sistēma ir papildināma atbilstoši Eiropas Savienības, valsts un reģionāla mēroga aktualitātēm izglītības politikā, cita starpā, ņemot vērā informāciju par nākamajā plānošanas periodā pieejamajiem Eiropas Savienības u.c. finanšu resursiem.